

Comarques Valencianes

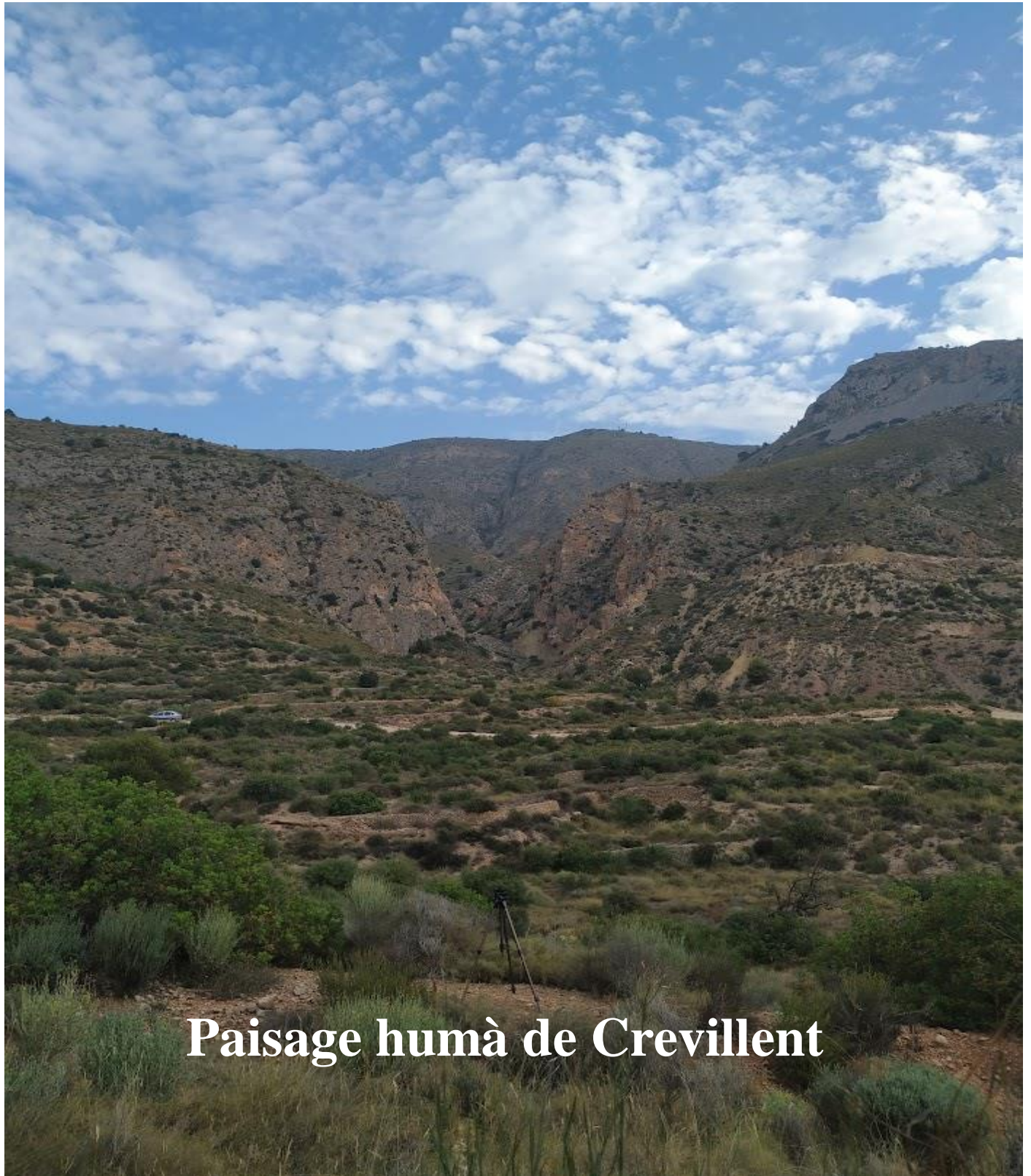
Informatiu Cultural Valencià

PREU: Per pagats nos donem si se'l llig. CREVILLENT Segon Trimestre 2024 – número 06

Gmail anticregnevalencia@gmail.com

Facebook. @anticregnevalencia

ACLARIMENT: Esta publicació està redactada en la Normativa de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana. Encara que és una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article té llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema és motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

Paisage humà de Crevillent

Escrit en Llengua Valenciana
Normes del Puig

SUMARI

EDITORIAL: Breu resenya del paisatge humà de Crevillent. Per Angel Perez Molla

Temple dedicat a Sant Cayetà de Thienn. Per el periodic del poble

Autoodi llingüístic. Per En Joan Ignaci Culla

Vicente Blasco Ibañez (1867-1928). Per Paco Llinares Pascual

¡Castellanisme infecte!. Per Xaverio Ballester

Anfós Ramon i Garcia. Per Les Comarques

Columna del Lleó de Daya Vella. Per Manuel Francisco Pérez Pérez

L'AVL planifica la catalanisació progressiva dels escolars valencians. Per Les Comarques

¿I si el Penó sí que és de 1238? Per Felip Bens

Catalunya una mentira desemmaixquerada per l'història. Per Les Comarques

Un got de llet. Per Jaime Orts i Mascarell

Quanta veritat en este escrit. Per Pedro Fuentes Caballero

Rèquien per l'hospital, patrimoni de Crevillent. Per Salvador Puig Fuentes

La Rambla. Per Luis Ramón Sánchez Pérez

La taifa de Dénia. Per Roc Chabàs Associació

NOTA DE LA REDACCIÓ.

Els articles que van firmats són de l'exclusiva responsabilitat de l'autor. L'equip que confecciona esta revista convida als afiliats i simpatizants de l'Associació; per a que fent us de la democràcia interna que hem promés respectar, expressen lliurement les seues opinions sense més límits que els imposts pels estatuts de l'Associació.

SALUTACIONS

En l'aparició de les arts, es diversifiquen els oficis i comença el comerç en altres comunitats per a donar eixida a la superproducció de materials i productes elaborats.

Apareixen els conflictes armats entre grans comunitats. Es fortifica els poblats i es formen els primers exèrcits. Tot açò necessita més recursos, més gent, més tecnologia i conquerir més territoris. Es talen boscs, s'obren camins i carreteres, s'exploten les primeres mines i s'utilitzen els rius com a generadors d'energia i aliments. Apareixen els primers imperis i els hòmens trafiquen en hòmens.

En el paisatge de Crevillent, trobem senyals i chafades del pas de totes les comunitats humanes que varen progressar despuix del periodo interglaciar més extens(fa un milló d'anys) i fonamentalment, des de l'últim màxim glacial (fa uns 20.000 anys).

Troblem abrics en coves de la Serra dels periodos del Paleolític mig i superior. Posteriorment, apareixen els primers assentaments del neolític en les valls adjacents de la nostra zona (en el riu Segura i en el riu Vinalopó). L'arribada dels primers nòmades del centre de la península i dels primers visitants de l'atra vora del Mediterràneu (grecs i fenicis), inicia una época de progrés cultural i econòmic que es manifesta en els diferents assentaments humans que s'han descobert en Crevillent, Guardamar, Oriola i Santa Pola.

Les diferents cultures i civilitzacions desfilen per la nostra geografia, deixant la seua impronta en qualsevol aspecte de la cultura i l'economia. El llenguatge s'enriquia, l'economia es transforma i les poblacions fluctuen. Grecs, Fenicis, Romans, Ibers, Visigodes, Àrabs i Bizantins enriqueixen la nostra cultura i nos transporten fins a l'actualitat en una diversitat de pensament que no trobem en molts llocs del món. La nostra riquesa genètica ho

agraïx i nos fa singulars.

Tenim coves, refugis, barraques del Paleolític, barraques de pastors, barraques de treballadors de les mines d'algeps, corrals, muralles i defenses, viaductes i aqüeductes, pous de neu i construccions de totes les épocas històriques i contemporànies. Eixe és el nostre patrimoni cultural.

Angel Perez Molla

Temple dedicat a Sant Cayetà de Thienn

Un 7 d'agost de 1998 va ser inaugurat l'actual temple ubicat en carrer Ronda Sur. Fa 26 anys, un 7 d'agost de 1998, va ser inaugurat l'actual temple dedicat a Sant Cayetà de Thienne en el carrer Ronda Sur en Crevillent.

Crevillent recorda esta data i també com la nit anterior, dia 6 d'agost, la feligresia es va congrega de manera espontànea en les fins a llavors instal·lacions de la parròquia, locals situats en la carrer Pintor Velázquez, 43, i “en molt carinyo varen preparar el pali, la creu processional, els cirials, el incensari i la custòdia, i en els seus càntics eucarístics, més be en romeria que en processó protocolària, varen acompanyar i varen transmetre la calor humana de la seua fe en Jesús Eucaristia”.

Candela Oliver explica que “al seu pas pels carrers, les portes i finestres de les cases i pisos es varen obrir per a rebre la numerosa i improvisada comitiva que es dirigia a prendre possessió del nou i definitiu temple parroquial”. La parròquia de Sant Cayetà és la més recent de les tres que posseïx la localitat i va ser creada en 1985, de manera provisional, en uns locals situats en la carrer Pintor Velázquez, “que varen ser preparats en temps r cort de quatre dies, gràcies al notable esforç i col·laboració de tots els veïns de la barriada que es varen a nar en un esforç comú per a aconseguir la seua posada a punt”.

Despuix d'una d cada, varen començar les obres de l'actual temple, en un projecte dels arquitectes José Antonio Macià i Enrique Manch n, les quals varen finalisar dos anys despuix, consagrant-se el nou temple en la missa del dia de Sant Cayetà de 1998, celebrada a les huit del matí i presidida pel llavors bisbe de la di cesis, D. Victorio Oliver, clausurant l'Any Jubilar Cayetaniste en Crevillent. Com a an cdota, en el transcurs d'esta, va destacar la participació en la recollida de les ofrenes del ex alcalde, D. C sar Augusto Asencio, de l'ex president de la Federació de Confraries i Agermanats, D. Gaspar Lledó, aixina com el llavors retor D. Vedasto Gimeno.

La relació de Sant Cayetà en la vila de Crevillent es remonta a finals del segle XVII, quan es va alçar la primera ermita en la serra, de la mà de la duquesa d'Aveiro, esposa del duc d'Arcs, en la seua corresponent imatge per a la veneració del poble crevillent  i a on aplegaven gents de tota la regió coincidint en la festivitat del 7 d'agost; ací va perman ixer fins a 1826, quan es va traslladar definitivament a la parròquia de La nostra Senyora de Belen.

Esta festa va tindre molt auge en la població fins a ben entrat el segle XX i, per la seua banda, els crevillentins absents, en molta nostàlgia, també celebraven tal dia com hui. Aixina ho va recordar el crevillent  absent de Madrid Joaquim Mes en un art cul publicat fa un segle en el semanari crevillent  Regeneració: “I els absents de Crevillent veem aplegar este dia, li rebem com a grandiós, com a dia crevillent , pero en el cor oprimit i algunes llàgrimes que s'escapen dels nostres ulls, tenint el pensament només en Crevillent; en la nostra terra per a mi, sempre beneida”.

Per: el periodico del poble

Autoodi llingüístic

Prejuí llingüístic, es el juí de valor, basat en l'ignorancia o en la manipulació. Si este juí de valoració negativa s'emet sobre la pròpia llengua, rep el nom d'autoprejuí o autoodi.

Est es el cas de molts valencians que infravaloren i desprecien la seua llengua valenciana en l'únic fi de substituir-la per atra, per la catalana. Molts d'ells se puguen al carro d'autoodi de la llengua valenciana.

I es que alguns, no es donen conte que la practica de l'autoodi, además d'anar contra natura, atenta contra tots els principis de sensatea. Segurament, tindrà raó Jean de la Fontaine, quan va dir: "Tots el cervells del mon son impotents contra qualsevol estupidea que estiga de moda". I es que ningú esta lliure de dir estupidees, lo pijor es dir-les en enfasis.

Pero lo preocupant es quan els que el practiquen tenen la responsabilitat de protegir la llengua pròpia, de difundir-la i de respectar-la per a que continue sent el vehícul de comunicació del nostre poble. I per desgracia, a diferencia d'aixo, practiquen l'aniquilacio i la manipulació, fent bo, lo que va dir Voltaire: "Diguen una necetat, i a força de repetir-la, acaben creent-la".

El PP es u dels millors eixemples d'autoodi llingüístic. En el PP diuen que defenen la llengua valenciana, pero utilisen la majoria absoluta per a entregar l'autoritat llingüística precisament a qui mes prejuí llingüístic pot fer a la llengua valenciana, l'AVLI. No se si el mon esta ple d'homens intel·ligents que ho dissimulen, o de bovos que no se recapten de ser-ho.

Perque de no ser aixina, ¿a qui se li passaria pel cap, crear una institució que després, de segur, aniria en contra del Govern? Un Govern que, además de crear-la i dotar-la econòmicament, va blindar el sous dels seus membres. I tot per a que després estos mateixos membres eludixquen els dictats del govern elegit per la majoria de la societat valenciana i s'entregen fanàticament al compliment de les directrius d'una atra institució, l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). ¿O es que algú a estes altures, pot dubtar de que el fi de l'AVLI siga "l'unitat de la llengua" entre atres coses per a la consecució del mercat únic que beneficie a les editorials catalanes, amen dels fondos europeus? L'autoodi al que abans feen referencia impregna, mes que a ningú, a esta institució. Ella es el braç eixecutor dels bovos que es deixen fer i dels interessats que colaboren en la creua.

Per això, a ningú l'importa que es burlen de la veritat històrica passada i de la de hui. Els seus estrambòtics dictamens donarien riulla si no fora perquè vulneren la legislació vigent.

¿De que es queixa González Pons, quan en el Camp Nou nos insulten o quan els organismes europeus ignoren al valencià? Uns i altres s'apoyen en els dictamens que elabora l'AVLl que va crear Zaplana, reunint-se discretament en representants del Govern català, i que el senyor Pons va ratificar després? ¿A quí intenta enganyar quan ix en la televisió demanant respecte? No culpem ni als catalans, ni als catalanistes; els autèntics culpables són els que practiquen l'autoodi! És l'hora de dir en públic, lo que diuen en privat. ¿O encara pensen intentar mantindre eixa posició kafkiana, per a no perdre vots en les pròximes eleccions?

No es d'estranyar que, cada volta més, ixquen en les enquestes que el valencià vaja perdent usuaris. ¿Com no els va a pedre, si en els plans d'ensenyança se practica l'autoodi!

L'immensa majoria dels llibres de text vulneren la llesgilació vigent. En alguns cassos perquè omitixen la paraula "valenciana" del títol de l'assignatura, deixant-ho a soles en "llengua", i en molts altres perquè la denominen "llengua catalana". Est es el cas del "llibre" que s'impartix en 2.º de Bachiller de l'Institut de la Misericòrdia-26, que a més d'indicar que el seu contingut es "llengua catalana", senyala més avall com si del nom d'una editorial es tractara, "català l'atac". Els responsables d'este centre, han anat més ella que els que baix l'etiqueta "llengua" impartixen en altres centres els mateixos continguts anticonstitucionals i estatutaris, conscients que baix l'amenaça del suspens, ningun alumne ni pare protestarà.

No crec que Camps desconexia estos fets. Si es aixina, pot demanar al seu conseller la denuncia presentada per registre. No entenc a que esperen estos amants de l'autoodi per a fer complir la llei i llevar els llibres que no estiguen homologats. I no comprenc per que els inspectors educatius fan gala de tanta permissibilitat antiestatutaria. ¿Qui s'era el responsable el dia de demà de que els nostres fills se convertixquen en els Jarrais del catalanisme?

No se com anem a recuperar la dignitat de la nostra llengua. Estos últims anys han segut anys d'or per al catalanisme. A soles estic segur d'una cosa: si se seguix fomentant des de les institucions valencianes l'autoodi llingüístic, quan vullguen donar-se conte ya serà tart. Com va dir J. F Kennedy: "En el passat, aquells que locament buscaren el poder cabalgant a llocs d'un tigre, acabaren dins d'ell".

Per En Joan Ignaci Culla, escritor.

VICENTE BLASCO IBAÑEZ (1867-1928)

VICENTE BLASCO IBAÑEZ va nàixer en 1867 en la ciutat de València. Fill de Gaspar Blasco i Ramona Ibañez.

A l'edat de 16 anys va fundar el seu propi periòdic semanal. Com era menor d'edat va utilitzar a un amic com a propietari del semanari.

Va estudiar la carrera de Dret, que va acabar en 1888, pero mai va eixercir d'això, ya que la seua major ilusió va ser contar històries.

Va escomençar a participar en la vida política valenciana assistint a les reunions del Partit Republicà Federal. Mes avant ya va fer intervencions en públic veent el seu gran poder de persuasió.

Blasco Ibañez va tindre dos Mestres excepcionals, Constantí Llombart i Francisco Pi i Margall.

El primer li va encorajar en les seues primeres produccions lliteràries publicades en l'Almanac de "Lo Rat Penat" i li va contagiar el seu profund amor a València; el segon va fer que entrara en el món de la política i en el pensament del republicanisme federaliste (Concepció del Regne de València com un estat autònom del conjunt de nacionalitats que conformen la nació espanyola i en contra del nacionalisme separatista català).

Blasco Ibañez va demostrar el seu gran amor al poble valencià denunciant els abusos de l'època i contribuint al progrés del mateix.

En el sigle XIX hi havia una gran lluita entre classe perque cada volta estaven mes separades. Hi havia molt analfabetisme en la societat valenciana, unes condicions de vida molt precàries i una gran arraïlada al passat sense cap ànsia per millorar.

Va participar en alguns alçaments contra el poder, lo que va provocar que al final tinguera que anar-se a Paris en 1890-91. Va aprofitar este menut exili per a escriure cròniques de lo succeït. Eixe mateix any (1891) es va presentar com a candidat a diputat des de l'exili.

Va vindre a Espanya gràcies a una amnistia general i fins a 1905 es va dedicar a la política, convertint-se en el polític mes popular de València (Va ocupar un escan en el Congrés dels Diputats des de 1898 fins a 1907 en representació del partit "Unión Republicano").

En 1894 va fundar el periòdic "El Pueblo" d'ideologia republicana i federalista, clarament opost a la monarquia. El seu diari es venia a mitat de preu que els atres i utilisava titulars fàcilment identificables per la població mes popular(Es fa us d'un llenguatge espontàneu, de carrer, en vulgaritats i coloquialíssim).

Al voltant d'aquella figura pública que era Blasco Ibáñez, es va formar un moviment polític cridat "Blasquismo" (Republicanisme anticlerical que lluitava pel reformisme econòmic a través de la difusió de la propietat i en l'idea que la sobirania popular no es delega, sino que s'exercix en movilizacions en el carrer). El "Blasquismo" va vèncer en les eleccions i València va permanéixer baix el seu mandat des de 1898 fins a 1933.

En 1908 va nàixer el PURA (Partit d'Unió Republicana Autonomista), que va ser un partit polític espanyol d'àmbit exclusivament de la Província de València. Va ser creat com una escissió de la "Unión Republicana" per les diferències entre Vicente Blasco Ibáñez, Nicolás Salmerón i Alejandro Lerroux, ja que el "blasquismo" va boicotejar tots els intents de "Solidaridad Catalana" d'establir enllaços en València, en contra de lo que pensava Nicolás Salmerón.

BIBLIOGRAFIA

En 1894 escriu "ARROZ Y TARTANA" després de la mort del seu mestre Constantí Llombart (1893), que li separarà del nacionalisme valencià; i després de la seua ruptura en el Partit Republicà Federal de Pi i Margall, creant un partit valencià en Nicolás Salmerón que es cridaria "Facionista" i en el passar dels anys PURA.

Entre 1895 i 1902 es demostra el seu valencianisme en "FLOR DE MAYO", "LA BARRACA", "ENTRE NARANJOS", "SÓNICA LA CORTESANA" i "CAÑAS Y BARRO".

En 1903 escriu "LA CATEDRAL" per a defensar la seua ideologia republicana després que Soriano (home de confiança de Blasco Ibáñez) pose en qüestió el seu lideratge en el partit.

Li seguiran en 1904-1905: "EL INTRUSO", "LA BODEGA" i "LA HORDA" a on posa de manifest la seua preocupació pels més humils.

En 1908, després del rebuig del poble valencià que li obliga a deixar la política espanyola en 1907, escriu "SANGRE Y ARENA".

La Primera Guerra Mundial fa que escriga sobre la llibertat de la democràcia front a l'imperialisme, donant lloc a "LOS CUATRO JINETES DEL APOCALIPSIS" en 1916. En 1918 escriu "MARE NOSTRUM", a on manifesta el seu amor per la mar que coneix la guerra.

En 1924 escriu "UNA NACION SECUESTRAADA" contra la dictadura de Primo de Ribera.

Des de 1925 fins a la seua mort en 1928 escriurà novel·la històrica: "EL PAPA DEL MAR", "A LOS PIES DE VENUS: LOS BORGIA", "EL CABALLERO DE LA VIRGEN" (ALONSO DE OJEDA), "EN BUSCA DEL GRAN KHAN" (CRISTOBAL COLON).

De BLASCO IBÁÑEZ destacarem una gran preocupació per lo valencià i els valencians, per l'identitat de la seua terra, pel seu dret a l'autonomia dins d'una Espanya federal (enfrentat a l'imperialisme colonialisme del Nord). Nos despedirem en les seues paraules: "Tinc dos amors als que no puc renunciar, la república i València".

PACO LLINARES PASCUAL

¡ATENCIÓN MOLT IMPORTANT!

Este documento es para los padres y las madres que tienen sus hijos en los colegios de Crevillente y la Comunidad Valenciana, y que no están de acuerdo con las actividades relacionadas con entidades pro-catalanistas, con el fin de remitirlo a sus propios colegios o institutos para no autorizar a sus hijos a que participen en las mismas en horas lectivas. Esta escrito en los dos idiomas oficiales de la Comunidad Valenciana para así poder escoger.

Este document és per als pares i les mares que tenen els seus fills en els col·leges de Crevillent i la Comunitat Valenciana, i que no estan d'acort en les activitats relacionades en entitats pro-catalanistes, en la finalitat de remetre'l als seus propis col·leges o instituts per a no autorisar als seus fills a que participen en les mateixes en hores lectives. Esta escrit en els dos idiomes oficials de la Comunitat Valenciana per a aixina poder triar.

A la atenció de _____
Director del Colegio / Institut / Centre d'Estudis

A la atención de _____
Director del Colegio / Instituto / Centro de Estudios

Com a pare / mare / tutor de l'alumne/a

Como padre / madre / tutor del alumno/a

Desige manifestar per la present que NO AUTORISE a que el meu fill/a assistisca en horari lectiu a activitats organitzades o relacionades en entitats catalanistes com Escola Valenciana, Acció Cultural del País Valencià o sindicats com STE-PV, UGT-PV o CCOO-PV, tals com trobades d'Escoles, correllengües, homenajes a personages pancatalanistes com Joan Fuster, Manuel Sanchis Guarner, Andres Alfaro, Vicente Andres Estelles, Vicente Ventura i tot personage que contribuïxca a la promoció del fantasmagòric món dels països catalans, o campanyes polítiques tipo "enllaçats per la llengua", charrades dels servicis de política llingüística de les universitats o atres expressions "culturals" relacionades en l'ensenyança en català i el seu adoctrinament pancatalanista.

Deseo manifestar por la presente que NO AUTORIZO a que mi hijo/a asista en horario lectivo a actividades organizadas o relacionadas con entidades catalanistas como Escola Valenciana, Acció Cultural del País Valencià o sindicatos como STE-PV, UGT-PV o CCOO-PV, tales como trobades de Escoles, correllengües, homenajes a personages pancatalanistas como Joan Fuster, Manuel Sanchis Guarner, Andres Alfaro, Vicente Andres Estelles, Vicente Ventura y todo personaje que contribuya a la promoción del fantasmagórico mundo de los países catalanes, o campañas políticas tipo "enllaçats per la llengua", charlas de los servicios de política lingüística de las universidades u otras expresiones "culturales" relacionadas con la enseñanza en catalán y su adoctrinamiento pancatalanista.

Llegado el caso, SOLICITO ser avisado para pasar a recoger a mi hijo/a.

Aplegat el cas, SOLICITE ser avisat per a passar a arreplegar al meu fill/a.

En _____ a _____ de _____ del 20 ____.

En _____ a _____ de _____ del 20 ____.

Firmat:

Firmado:

¡Castellanisme infecte!

És llegir “castellanisme inadmissible” en el trilingüe d’Alcover i Moll i immediatament apuntar-me el terme per a gastar-lo en frenesí: *algo, antoix, asiento, entonces, pués* («barbarisme completament inútil»), *puesto* («completament inoportú»), *rabo, rato, rípio, rüido, sixquera, sombra, trago...* I més encara si en algun lloc lligc aixó de “castellanisme infecte!”. Llavors me deixi *infectar* en tot gust. Pero ¿quín carall és eixa gent per a declarar inadmissible lo que el poble sobirà ha admés ya fa sigles? Anti-demócrates i supremacistes. O siga: que en conte de dir una expressió tan valencianota com “a rabo de borrego” haurem de dir “a coa de borrec”... ¡Vosatros sí que sou *borrecs*! Aixina l’expressió pert tota sa gràcia, tota sa valenciania; és com una paella de marisc sense marisc (i sense nyoreta). L’expressió compareix en la “Rondalla de Rondalles” de Galiana (1768) i *rabo* està ya en Carles Ros (1703–1773). I si no podem dir *rabo*, tampoc podem dir, com ya dia S. Vicent, *rabosa* ¿no? ¿Qué farem? ¿substituir l’inadmissible castellanisme *rabosa* per l’admissible germanisme *guineu* o pel neologisme *coasa*? En realitat el valencià distingeix *coa* i *rabo*: «*coa* designa els apèndixs carnosos [...] *rabo* designa els peluts» (Veny & Massanell, *Dialectologia Catalana...* 2015: 57). En quant a *borrego*, la formeta mos ha acompanyat des de que el valencià és valencià, o siga des de la primerenca documentación en el s. XIII. Com la majoria de les veus ganaderes, en valencià *borrego* prové dels dialectes castellans i aragonesos de València, els quals parlants històricament s’han dedicat ací ad estos menesters. Ne tenim *assagador, becerro, barraco, boalar, cabrit, cencerro, cerdo, corder[o], choto, gana[d]o, gayato, macho, merí, novello, pesebre, rabera...* Veus com ara *asna, cabeça, cordero* i *pollí* compareixen ya en texts valencians de 1275. Inversament, el lèxic agrícola de les parles de l’interior prové bàsicament de la llengua valenciana ¿Algun problema, chata? Ah, ya ¡la purea de la llengua! ¡Pero quina purea ni quins codonys! Supondre alcançable la purea *llingual* és encara més ingenu que supondre possible la purea racial, puix aquella és encara més difícil d’atényer. Ademés está el problema que els pompeyans Fabristes i demés *soi-disant* erudits, encà que es creuen *totusaps*, no hu saben tot; i molt manco per a èpoques més llunyanes o obscures. Francesc de Borja i companya ¿és que *macu, moren[et]a* o *tarda* [sic] no són castellanismes en català? ¿n’esteu segur que la *-o* en *digo* o la *-s-* en *altesa* no venen del castellà? ¿és que el mateix *Borja* no és celtibèric (= BuRZAU) i, per a mes *inri*, ademés aragonés...? I aixina en una fotracà de paraules. Les llengües no són pure[s]a, resabuts, són pur puré, un encisam de totes herbes.

Apliquem la comprovatòria fòrmula moral de la reciprocitat. Mai viu que davant de veus com *assemblea, malgrat, ordre, quelcom, signar* o *vacances* els puristes hajan protestat: “¡galicisme infecte!”. Tampoc m’imagine diccionaris d’espanyol calificant veus com *faena, fideuà, orchata, paella* o *panoli* de “¡valencianismo infecto!”. ¿L’única infecció és el castellanisme, l’únic infectat el valencià? ¡Quina coincidència! Sempre perdem mosatros.

I a propòsit: ¡quina sorpresa que en una *frontera* llingüística —prou porosa com totes— de 500 quilòmetres el valencià s’haja aragonesisat primer i castellanisat després a bondó! En lloc de pendre-li al veí de sempre modismes i paraules ¿qué hauríem d’esperar? ¿influències del mongol, macedoni i malgache?

El valencià, tan denigrat històricament pels unificadors de llengües en raó dels seus castellanismes, segons un cert diccionari oficial[ment *blindat*] no tindria paradòxicament més que 5 *parauletes* d’orige espanyol: *jabugo, mariachi, mojito, orujo* i *parado*; manco que les 9 d’orige vasconic, les 10 de l’alemà, les 40 del francès o les 165 de l’anglès. O siga: que el castellà no és un perill per a la purea de *la* llengua. Tranquils, Jordis, tranquils.

En realitat la llengua valenciana acaba fent seues les paraules dels valencians *highlanders* i d'unes atres regions o nacions gràcies a l'útil expedient de l'adaptació, per mig del qual tantes i tantes llengües han pogut sobreviure al costat de veïns molt poderosíssims (alemà *suchen* 'buscar', *Urlaub* 'vacació' > polac *szukać, urlop*; llatí *regem* 'rei', *castellum* 'castell' > vasc *errege, gaztelu* etc.). El "castellanisme inadmissible" *antoix*, per eixemple, está admés ya en els diccionaris de Ros (1764: «*antòix, antoxo*») i C.M.G. (1825: «*Antoix. Antojó*»). Al valenciaparlant li pot bastar el diminutiu per a valencianisar (*ratet* ya en la "Rondalla" de Galiana). No veem per qué els castellanismes del català *máscara* i *mascareta* són perfectament admissibles i les adaptacions valencianes *màixquera* (ya en Porcar, 1585) o *maixquereta* (ya en la revista "El sueco", 1847") són infeccions inadmissibles. L'única purea ací és la purea del cinisme.

Xaverio Ballester – Universitat de València

RONDALLA DE RONDALLES,

A IMITACIÓ
DEL CUENTO DE CUENTOS
de Don Francisco de Quevedo,

Y

DE LA HISTORIA DE HISTORIES
de Don Diego de Torres;

COMPOSTA

PER UN CURIOS APASSIONAT
á la Llengua Llemosina:

Y TRETA A LLUM

PER CARLOS ROS,

Notari publich per Autoritats Apostolica y
Real, natural de esta mólt Noble, Insigne, y
Coronada Ciutat de Valencia.

AB LES LLICENCIES DELS SUPERIORS.

En Valencia: Per Benét Monfort, any 1776.

Valenciano Castellano. 197
del hombre, causada regularmente de
frialdad.

quebráses, grietas.

quixál, quixal: la muela, ò diente
molár.

quixáls, quixales, muelas.

R

DEcima octava letra del Alphabe-
to, y decima quarta en el orden
de las *consonantes*. Se pronuncia hirien-
do con la punta de la lengua en el pa-
ladar, con cierto genero de temblor, y
despidiendo un sonido áspero. Entra en
la classe de las *femivocales*, *er*. Se dife-
rencia del Valenciano en la *entonacion*,
er, con la *e* aguda.

RA

rabòsa, renàrt, zorra: animal astutíssi-
mo.

raig, rayo: *raigs, rayos.*

raim, racimo: quando se toma por la
por-

Anfós Ramon i Garcia

Anfós Ramon i Garcia (Russafa, València, 28 de març de 1924 - † València, 17 de juny de 2014) fon un poeta i escriptor valencià en llengua valenciana. Considerat un dels millors poetes en llengua valenciana.

La seua formació lliterària l'adquirix a nivell de poble, sense més títols, donant-li més valor a la seua condició d'autodidacta. Poeta vocacional que comença a fer versos des de molt jove i utilisa en casi tota la seua obra, la llengua valenciana. Ha segut considerat com un dels més grans poetes que ha donat la llengua valenciana. La seua obra ha segut arreplegada en patologies i catàlecs i ha segut traduïda a l'anglès i musicada per cantautors com Vicent Savall.

La seua obra està escrita casi al cent per cent en llengua valenciana, pero també ha fet incursions en castellà, guanyant les Flors Naturals de Montanejos, Chest, Enguera i Alboraiç.

Va formar part de la redacció del desaparegut diari *Al dia*, en la seua primera època, dedicat exclusivament a l'informació econòmica i que dirigia don Martí Domínguez, tenint com antecedent el semanari *Valencia-fruits*.

Fon director de "La Noche Eucarística", vicepresident de "Lo Rat Penat" i president de la Secció de Jocs Florals, durant onze anys.

Se li concedí el títol de "Cavaller de la Poesia", per l'Associació Amics de la Poesia de València.

El 13 de decembre de 2002 rebé el Premi Nacional de Lliteratura en Llengua Valenciana, tercera edició, otorgat per l'Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana. Ademés, en 10 de giner de 2012 ingressà com a Acadèmic d'Honor de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana.

Se li va concedir la Creu de Sant Jordi dels Cavallers del Centenar de la Ploma, la qual lluita en moltes ocasions.

Va ser vicepresident de Coalició Valenciana.

És posseïdor del Premi Llealtat del Grup d'Acció Valencianista des de l'any 2008.

L'importància de la seua activitat lliterària l'ha dut a figurar en la "Gran Enciclopedia de la Región Valenciana", aixina com en la "Antology of Valencian Poetry", editada en bilingüe (anglés i valencià), en 1970, per la "Stephen F. Austin State University".

En el llibre de Sanchis Guarner sobre la Renaixença en el Regne de València, figura classificat en el grup dels "angoixats", de la generació neorrealista. Autor de bon número de llibres, molts d'ells en premis lliteraris dins de l'àmbit valencià.

La seua primera Flor Natural, la va obtindre en Algemesí, en l'any 1957. En 1958, va obtindre les de Meliana, Vilanova de Castelló i Puçol, donant-se la circumstància que en esta última població també li donaren la Viola i l'Englantina. En l'any 1959, conseguix la seua primera Flor Natural de València a més de les

de Castelló, Manises, Algemesí, Meliana i Vilanova de Castelló. El premi "Bernat i Baldoví" el conseguí en 17 ocasions (1958, 1959, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1992, 1993, 1995, 1999, 2001, 2002, 2004, 2006 i 2007).

Premis per orde cronològic:

- 1957: Obtingué la seua primera Flor Natural en Algemesí, seguida de les poblacions de Castelló, Manises, Meliana i Vilanova de Castelló.
- 1959: Consequix la primera de les 9 Flors Naturals que obtingué en València (1959, 1963, 1967, 1976, 1977, 1979, 2001, 2005 y 2010).
- 1963: Premi "València" de Lliteratura de la Diputació Provincial.
- 1975: Premi "Xavier Casp", Ajuntament de Carlet.
- 1977: Premi "Ciutat de Castelló", concedit per l'Ajuntament de Castelló de la Plana.
- 1982: Premi "Primavera" de l'Associació Cultural i d'Investigació "El Palleter" de Catarroja.
- 1983: Premi "Primavera" de l'Associació Cultural i d'Investigació "El Palleter" de Catarroja.
- 2007: Premi Fadrí Josep Mª Guinot a les Lletres Valencianes. Associació Cardona Vives de Castelló.
- **Llibres**
- *A tres carrers*. "Premi Valencia" de Lliteratura de la Diputació Provincial, en 1963, Poemes.
- *Sembrarem la veritat*. Premi "Xavier Casp", convocat per l'Ajuntament de Carlet en 1975
- *Des de la veu del silenci*. Premi "Ciutat de Castelló" en 1977.
- *Exigire la font i el testimoni*. Premi "Falla Pintor Andreu" d'Alzira en 1981.
- *I les notes de vidre a la paraula*. "Premi Primavera" de l'Associació Cultural i d'Investigació "El Palleter" de Catarroja en 1982.

- *Si el vent estrena paraules*. "Premi Primavera" de l'Associació Cultural i d'Investigació "El Palleter" de Catarroja. 1984.
- *La meua història exigida*. 1990
- *L'espill transparent*. 1993
- *De la nit i les mentires*, editat per (AELLVA-ABV). 1993
- *Ofici de paraules*. Editat per "Lo Rat Penat" en 1995.
- *La clau del llavi obert*. "Premi Valencia" de Poesia, "Roig de Corella", convocat per l'Ajuntament de Valencia, (1997), publicat en 1999.
- *Rapsòdia en carn per dins* (L'Oronella). Premi "Benvingut Oliver" convocat per l'Ajuntament de Catarroja. 1997. Per qüestions de política –és dir, per estar escrit en les normes de la RACV– este llibre no es va publicar aquell any. Editat casi una dècada després per l'Oronella.

Obres Collectives

Ha participat en:

- *Ausias des de la Valencia dels 90* (Ajuntament de Catarroja)
- *Clams de Vida* (AELLVA-L'Oronella)
- *Recitals poetics de primavera* (Ajuntament de València)
- *Recitals poetics. Edicions VI-IX* (L'Oronella).
- Colaborà en el llibre *Miquel Adlert. Homenage* (Lo Rat Penat)
- *El pensament valencianiste de Miquel Adlert*. (L'Oronella).

Cites

- Un poble mor, quan mor la seua llengua.
- La sanc de l'esperit, es la paraula.
- I si la paraula i llengua nos destrocen,
- serem uns morts vivint sense esperança.

Any d'Anfós Ramon i García

L'Any d'Anfós Ramon s'ha iniciat oficialment el dilluns 19 de febrer de l'any 2024 en una taula redona en Àmbito Cultural de El Corte Inglés del carrer Colon de València, coorganizada pel Casal Bernat i Baldoví i l'Associació d'Escriptors en Llengua Valenciana. L'acte ha omplit el saló, i ha contat en la presència dels tres fills de l'autor.

Moderada pel president de la primera de les entitats, Òscar Rueda, ha contat en la participació del poeta Joan Vicent Chenoll, el comunicador Pepe Villaverde i el faller Pepin Garcia. Persones que gojaren d'una profunda relació personal en Anfós, i que han recordat anècdotes de la seua vida, la seua obra i la seua personalitat.

Les Comarques

Columna del Lleó de Daya Vella

INTROITO

Llei 16/ de 25 de juny
Del Patrimoni Històric Espanyol.

PREÀMBUL

Últim paràgraf

En conseqüència, i com a objectiu últim, la Llei no busca sino l'accés als bens que constitueixen el nostre Patrimoni Històric.

Totes les mides de protecció i foment que la Llei estableix només cobren sentit si, al final, conduïxen a que un número cada volta major de ciutadans pugua contemplar i gojar les obres que són herència de la capacitat colectiva d'un poble.

Perque en un Estat democràtic estos bens deuen estar adequadament llocs al servici de la colectivitat en el coneiximent de que en el seu gojar es facilita l'accés a la cultura i que esta, en definitiva, és camí segur cap a la llibertat dels pobles.

Artícul primer

1. Són objecte de la present Llei la protecció, creixem i transmissió a les generacions futures del Patrimoni Històric Espanyol.
2. Integren el Patrimoni Històric Espanyol els immobles i objectes mobles d'interés artístic, històric, paleontològic, arqueològic, etnogràfic, científic i tècnic. També formen part el del mateix el patrimoni documental bibliogràfic, els jaciments i zones arqueològiques, aixina com els llocs naturals, jardins i parcs, que tinga valor artístic, històric o antropològic. Aixina mateix, formen part del Patrimoni Històric Espanyol els bens que integren el Patrimoni Cultural Immaterial, de conformitat en lo que estableixca la seua legislació especial.
3. Els bens més rellevants del Patrimoni Històric Espanyol deuran ser inventariats o declarats d'interés cultural en els tèrmenes prevists en la Llei.

Artícul sèptim

Els Ajuntaments cooperaran en els Òrguens competents per a l'eixecució d'esta Llei en la conservació i custòdia del Patrimoni Històric Espanyol comprés en el seu terme municipal, adoptant les mides oportunes per a evitar la seua deterioració, pèrdua o destrucció.

Notificaren a l'Administració competent qualsevol amenaça, dany o destorbament de la seua funció social que tals bens sofrixquen, aixina com les dificultats i necessitats que tinga per al conte d'estos bens. Eixerciran aixina mateix les demás funcions que tinga expressament atribuïdes en virtut d'esta Llei.

EL FUR ALFONSÍ

Este privilegi es conseguia si es posseïa a fundava un lloc en un mínim de 15 llars de cristians vells, va ser instaurat per Alfonso IV d'Aragó, d'ahí el seu nom, per mig de la rúbrica de “De iurisdictione omniun indicum en 1329”. Consistia en una jurisdicció especial en els territoris de senyoriu, en que la justícia s'impartix pel senyor i els càrrecs per ell designats, en una sèrie de limitacions que la diferenciaven de la suprema o baronal. Varen ser abolits per primera volta, per Felip V per mig de real decret de 20 de juny de 1707.

Anys despuix, per Real Provisió de 16 de maig de 1772, Carles III els va restablir novament. Finalment, per Decret LXXXII de les corts de Cadis de 6 d'agost de 1811, es varen abolir els senyorius, suprimint-se definitivament dits règims en la primera Constitució Espanyola escrita, la de Cadis de 1812, establint la divisió de poders.

ELS ROLLS I/O COSTELLS

Encara que en la seua arquitectura puguen ser idèntics, no devem confondre el roll, símbol de jurisdicció, en este cas Alfonsina com vorem més avant; en el costell, lloc d'eixecució de penes corporals, i la seua exposició a la vergonya pública.

Els rolls són monuments d'arquitectura civil, associats als senyorius. Estos eren un premi otorgat pels Monarques als llinages més importants en agraïment als servicis prestats i eren hereditaris.

El signe de distinció d'un senyoriu eren els rolls, i se solien situar en creus de camins, places o entrades a les poblacions. Els rolls eren un símbol de prestigi.

Els rolls espanyols mostren una gran varietat d'elements arquitectònics, sent els fonamentals una columna en la seua basa, plantada directament en el sol o elevada en unes grades de varis escalons, coronada en un capitell i arrematada en boles o creus; en molts casos ornada en un escut en el blasó de senyoriu.

En un decret de 26 de maig de 1813, es va ordenar el derrocament dels costells i rolls, pero no va ser fins a l'implantació del règim lliberal i la constitució de 1837 quan es va produir el desmantellament final. Molts varen ser derribats, pero uns atres han sobreviscut i s'han convertit en monuments característics de la localitat.

L'I SENYOR DE DAYA VELLA

Juan Nepomuceno Roca de Togores i Escorcia, naixcut en Oriola el 16 d'octubre de 1752, militar i noble, descendent d'una important família, va rebre en herència títuls, honors i innumerables terres, entre elles les pertanyents a la Daya Vella.

Per mèrits propis; Gentil home de la cambra del Rei, Mestre de València i Cavaller de l'orde de Sant Joan.

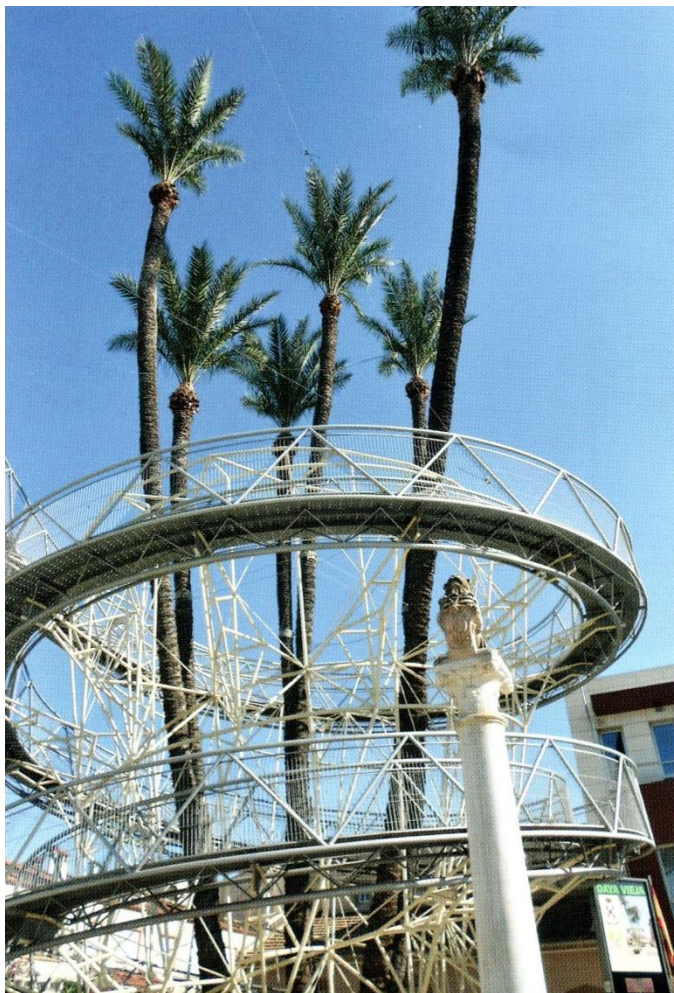
Va contraure matrimoni en Alacant el 10 de giner de 1773, en Maria Antònia Valcárcel i Pio de Saboya.

Carles IV va crear segons la facenda de Pino Hermoso en Oriola, el títol de comte per a ell, el 27 de juny de 1790, sent l'I Comte de Pino Hermoso.

Per Real Acort 18 de juliol de 1791, Carles IV otorga en favor del Comte de Pino Hermoso, la jurisdicció Alfonsina, en el lloc nomenat la Daya Vella, per a sí i la seua descendència.

Va fallir a la primerenca edat de 42 anys, el 18 de giner de 1794 en Oriola, com a conseqüència d'una caiguda del cavall quan passejava en companyia del rei Carles IV.

LA COLUMNA (ELS ROLLS) DEL LLEÓ

La citada columna o roll, va ser erigida en el centre de la hui Plaça del Lleó de la Daya Vella, en motiu de la concessió de la jurisdicció Alfonsina per a este lloc a l'I Comte de Pino Hermoso, està arrematada en un lleó assentat, rugent, que sosté entre les seues garres l'escut en el blasó del Comte, com a senyal o distinció del seu senyoriu.

La columna està formada per basa, columna i capitell, arrematada com ya s'ha dit; la seua basa està rodejada per una grada dels escalons, consta esta de dos anells concèntrics de pedra, el superior abraça la basa i es recolza en l'interior, més ampli, conformant aixina els dos escalons, que embellixen el conjunt i li proporcionen estabilitat.

Basa, columna i capitell procedixen del primitiu claustre universitari de l'Universitat d'Oriola del segle XVI i varen ser escopinyades pel mestre canterer Joan de Sansín, resident en Macael, segons consta en contractes dels anys 1554 i 1555.

En 1681 el claustre amenaçava ruïna, plantejant-se la reestructuració total del mateix.

En 1727 es concerta en el canterer Alfonso Ortiz la realització de les columnes de la planta baixa del claustre en pedra d'Abanilla i en maig de 1730 s'acorda que no s'utilisen en el sobreclaustre les columnes de marbre existents, sino que es facen noves de la mateixa pedra, per a donar-li major uniformitat. En el colege, (universitat), varen quedar sense us les columnes bases i capitells de marbre del segle XVI.

A lo llarc del segle XVIII es desprén d'algunes d'elles i sabem que a lo manco des de 1759 estes estaven enterrades en el claustre de l'Universitat, i es treen del subsol quan es necessitava alguna, permaneixent en l'oblit fins a 1960, que es varen traure les restants quan es varen fer les obres de pavimentació del claustre.

Actualment està en investigació la data d'erecció del roll que nos ocupa, aixina com la seua compra o donació, l'autor del lleó blasonat que corona i el canterer que eixecute la grada que ho rodeja. No es dubta de la procedència de columna, basa i capitell.

RELLEVÀNCIA HISTÒRICA

Dins de la Comunitat Valenciana, este roll possiblement siga un dels pocs que es conserven, potser l'únic, com a testic de la concessió de la jurisdicció Alfonsina al lloc de la Daya Vella, en la persona d'I Comte de Pino Hermoso. Es tenen notícies d'un costell en la localitat de Jalance.

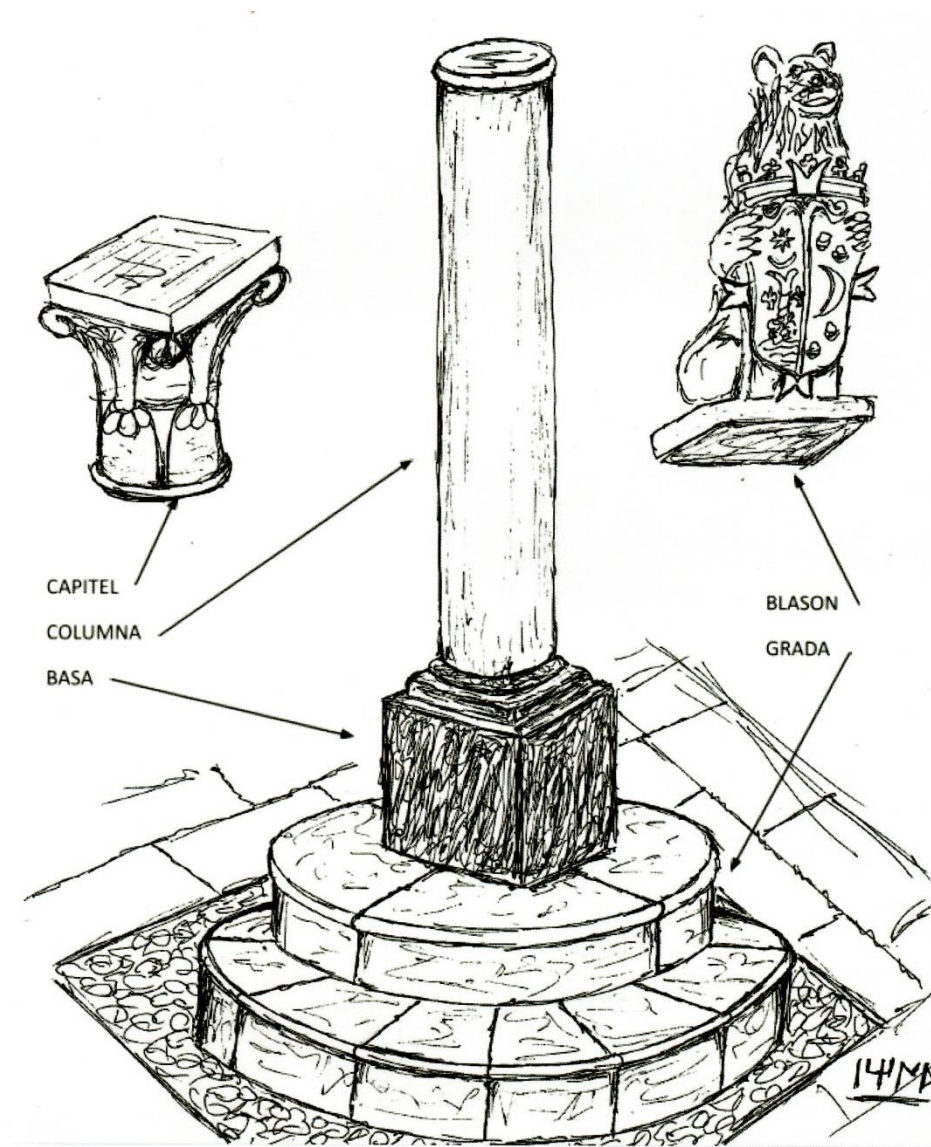
Per tot lo dit, el monument mereix la qualificació de BIC, aixina com la restauració integral i completa del mateix, desmontage i montage una volta restaurats tots els seus elements, en el mateix lloc que ocupa i al mateix nivell del paviment actual de la Plaça del Lleó.

S'adjunta dibuix de l'aspecte real del roll.

Cartagena, 9 de novembre de 2021

Per. Manuel Francisco Pérez Pérez.

EL CRONISTE OFICIAL DE LA DAYA VELLA

Capitell i columna de marbre blanc, basa de marbre negre jaspiat, procedixen del primitiu claustre de l'Universitat d'Oriola, sigle XVI. Grada i lleó soporte de l'escut blasonat són de pedra arenisca i llaurats en motiu de l'erecció del monument en el sigle XVIII. En la restauració del lleó cal afegir les parts visibles drete, esquerra i interior, de la creu acollada de cavall de l'orde de Sant Joan, per la seua pèrdua.

L'AVL PLANIFICA LA CATALANISACIÓ PROGRESSIVA DELS ESCOLARS VALENCIANS.

L'AVLl ja ha fet públic un document en el que se deixa ben clar quina s'era l'estrategia lingüística de la Generalitat Valenciana, per a la catalanisació progressiva dels chiquets valencians segons les diferents etapes del sistema educatiu.

Segons el text acordat per l'AVLl, se priorisaran les formes valencianes més conegudes pels chiquets en els primers cursos d'ensenyança. L'objectiu d'esta primera etapa es doble: Per una banda se pretén que els chiquets estiguen familiarisats en l'ortografia catalana de Pompeu Fabra, escrivint les paraules que s'utilisen a sovint en casa i en el carrer. Per l'altra, se pretén que la nova llengua

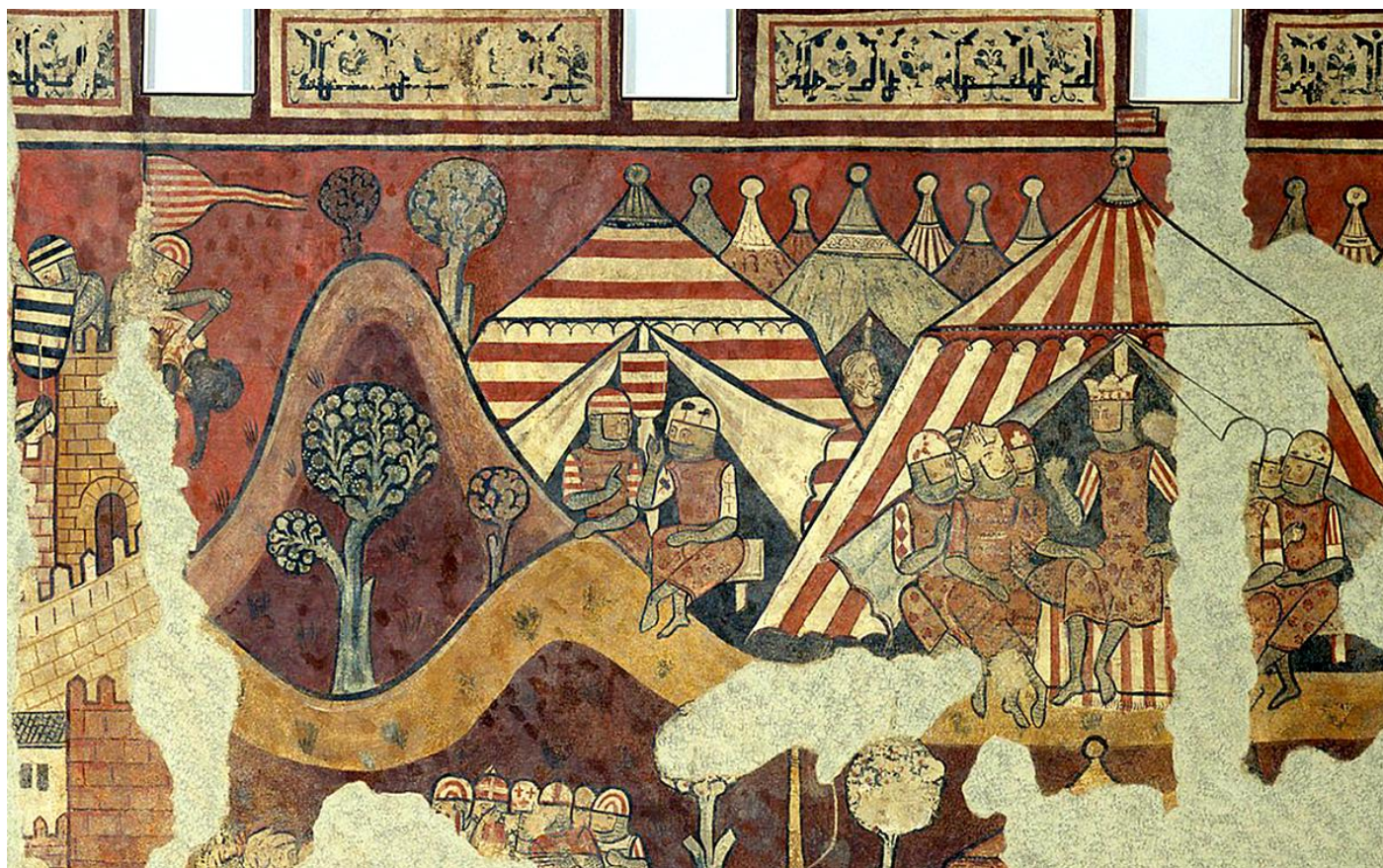
que se'ls està inculcant no els siga del tot estranya.

Quan els escolars ja estiguen "a gust" en l'ortografia catalana de Pompeu Fabra (que se presentarà com Normes de Castello o del 32, per a que se tinga com a pròpia), s'aniran introduint poquet a poquet, i a ser possible en el mateix text, lèxic valencià junt a lèxic català. Aixina, els mestres de "valencià normalitzat" (es a dir "valencià catalanizat") aniran introduït "petit" junt a "xicotet" (chicotet -i la "ch" en general- quedarà proscrit), "sorra" junt a "arena", "semblar" junt a "paréixer", "jóvens" junt a "joves" etc, etc...

En passant els anys, l'AVLl recomana introduir progressivament més lèxic català -segons el grau de "madurea" de l'alumne (NOTA: Ací "madurea" es un eufemisme que substituïx a "el grau de catalanisació absorbida" per l'alumne)- i presentar estes formes catalanes com lèxic "cult" o "mes elegant", fins que en acabar la formació bàsica obligatòria, els chiquets valencians arriben a confondre la llengua valenciana en la catalana, i estiguen "preparats" per a assumir que son la mateixa llengua, quan els clàssics de la lliteratura valenciana (Joanot Martorell, Antoni Canals, Ausias March, Jaume Roig,...) i el poble valencià sempre han considerat com a pròpia la seua Llengua valenciana.

Esta estratègia política de l'AVLl, que busca l'assimilació de la llengua valenciana pel català, i l'anulació de la personalitat lingüística i cultural del Regne de València (com a primer pas de l'absorció política i territorial: Vore el programa polític d'Esquerra Republicana de Catalunya, per eixemple), ha segut acceptada pels acadèmics ex-valencianistes: Artur Auhir, Àngel Calpe, Alfons Vila i Ramon Ferrer, que provenen de l'àmbit de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana (RACV).

¿I si el Penó sí que és de 1238?

S'han derramat rius de tinta sobre l'autenticitat del Penó de la Conquesta de València.

Casi tants com a llàgrimes de Jaume I, en observar la seua ensenya en la part alta de la torre d'Ali Bufat. No venim a derramar més, ni tinta ni llàgrimes.

L'argument principal d'els qui sostenen que el Penó de la Conquesta és posterior a 1238 és que, en temps de Jaume I (1208-1276), la bandera del rei tenia dos barres roges sobre fondo groc i no quatre. És cert que aixina apareix en l'única representació pictòrica (casi) coetànea del monarca, a on una menuda bandera real presidix i identifica la seua tenda, durant la conquesta de Mallorca, encara que apareixen multitud de barres més: en les tendes, en les robes, en escuts i banderes de fragments deteriorats i també en una torre del castell conquistat, en l'ensenya (de set barres) i el caixco d'un dels assaltants (image1).

L'atra representació més pròxima a Jaume I en vida és del primer quart del segle XIV, en Alcanyís. Ací trobem en el portaestandart del rei en una ensenya de dos barres, a punt d'entrar en una València entregada, en dos gallardets de tres barres emergint de les almenes de la muralla (image 2).

En este cas, també tornen a aparéixer varies representacions estancades i, en una atra escena, una host de cavallers aragonesos es dirigix cap a València i, entre ells, destaca un abanderat en un penó quatribarrat (image 3). No hi ha més font que la tradició per a afirmar que es tracta d'una recreació pictòrica de la conquesta de València, pero açò no resta valor vexilològic en les pintures.

Hi ha atres representacions coetànees de Jaume I, a voltes eqüestre, en sagells i monedes, a on apareix en quatre, tres o dos barres. L'ensenya de dos barres serà molt comuna, també en escuts i monedes valencians, igualment en posterioritat. I en alguns portolans (image 4), ans que el privilegi de Pedro II de València, de la segona mitat del segle XIV, definira la Senyera valenciana com la coneixem actualment (image 5). El propi Cerimoniós, fent gala del seu malnom, seria també qui s'esforçaria en fixar en quatre barres la senyal real del casal d'Aragó.

Tornem a nostre Penó. Coneixem que va estar penjat en el sol de l'iglésia de Sant Vicent de la Roqueta, en la capital valenciana, entre 1551 (com a mínim) i 1838, quan es va traslladar al Museu Històric. És en l'any 1551 quan Pere Antoni Beuter publica que l'ensenya duya tres sigles penjada en la part alta de l'altar major, per a desagravi del màrtir, i que ho havia ordenat aixina Jaume I, despuix d'estar un temps en la torre ya nomenada del Temple. S'ignora la font de Beuter. Sí se sap que els musulmans havien penjat (o issat) l'ensenya real per a rendir-li València, segons ell mateixa explica en el Llibre dels Fets. Sorprén que, entre 1238 i 1551, no existisca cap referència al penó, pero cal tindre en conte que la representativitat simbòlica l'ostentava, des de 1377, la Senyera valenciana, i que el penó no despertava un gran interés patrimonial, ya que era un senzill llenç blanc (*grogues* en el temps) pintat en barres roges.

Pero... ¿I si el penó era en orige un estandart de dos barres?

El penó té un cos central, en dos barres roges i tres grogues, al que s'han cosit a cada costat dos afegitons

El penó de la conquesta està refet, un aspecte en el que poc s'ha reparat. Existix un cos central, en dos barres roges i tres grogues, al que s'han cosit a cada costat dos afegitons (imàgens 6, 7, 8), cada una barra groga (exterior) i una barra roja (interior).

Si el penó és de 1238... ¿Quina llògica tindria que els musulmans cosiren tres trossos de tela per a penjar una bandera un tant anómala (perque és casi tan ampla com a llarga), en un context en el que l'iconografia coetànea que coneixem de la bandera de Jaume I està més associada en dos barres (és dir el cos central del penó) que en quatre? ¿Per qué farien els habitants de Balansiya una ensenya-puzle de quatre barres? Si és del segle XVI o XVII, com va afirmar Roc Chabàs, ¿per qué la confeccionarien els valencians en eixe moment? Si no és originari de 1238, ¿a quin sant a algú se li va ocórrer fer un penó de dos barres?

En agost de 1638 es va despenjar el penó de la volta de l'iglésia per a commemorar el quart centenari de la conquesta de València. Segons alguns investigadors és en este moment quan es va afegir l'inscripció en castellà Any 1238 i es va restaurar. Potser va ser un bon moment per a ajustar la quantitat de barres a les quatre ya consolidades com a pròpies dels reis de la Corona d'Aragó. S'actualisava aixina per a la posteritat una relíquia que havia passat suficientment inadvertida per als valencians. L'operació va deure ser senzilla (image 9).

És només una hipòtesis i podria ser una senda d'estudi per a reforçar l'autenticitat del penó. La Senyera de 1596, pròpia dels valencians des de 1377, està pendent del resultat d'un estudi. El símbol de la rendició de la València musulmana a Jaume I, en el moment fundacional del Regne de València, també mereix un anàlisis en profunditat. Al marge de les clàssiques i agotadores disputes identitàries, tan nostres, no tots els pobles tenen la fortuna de contar en dos icons històrics tan valiosos.

Felip Bens (El Cabanyal 1969) es escritor i periodiste.

El penó de la conquista en el Museu Municipal de València.

Image 1: Pintures del Palau d'Aguilar de Barcelona, datades entre 1285-1290, a on es veu, en la part alta de la tenda de Jaume I, la bandera de dos barres, en la conquesta de Mallorca (1229).

Imagens 2 i 3: Pintures de la torre de l'homenage del castell de l'Orde de Calatrava, Alcanyís.

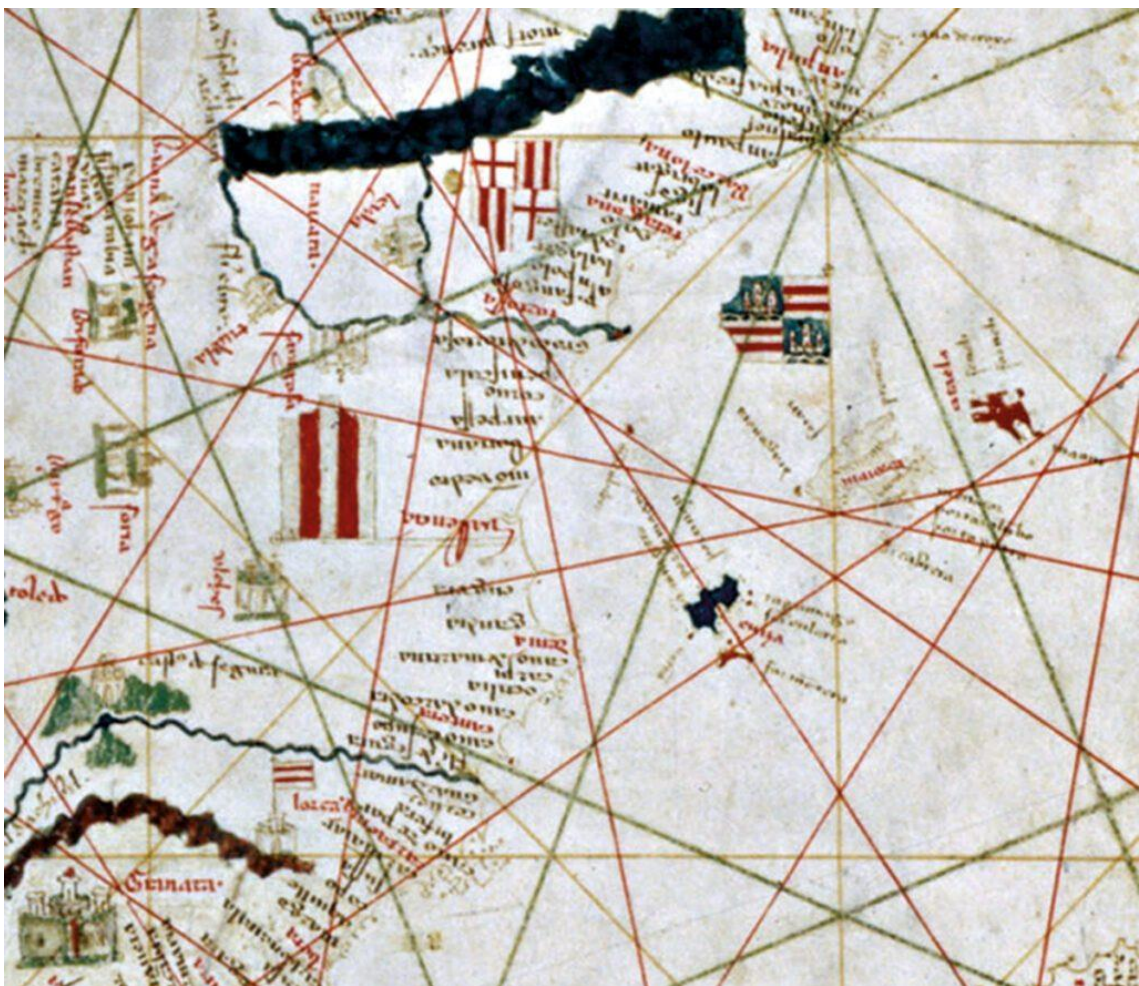

Image 4: Portolà d'Angelino Dulcert de 1339 (detall, Biblioteca Nacional de París), en la Senyera de dos barres sobre València i, més menuda, sobre Llorca, límit meridional dels dominis del rei.

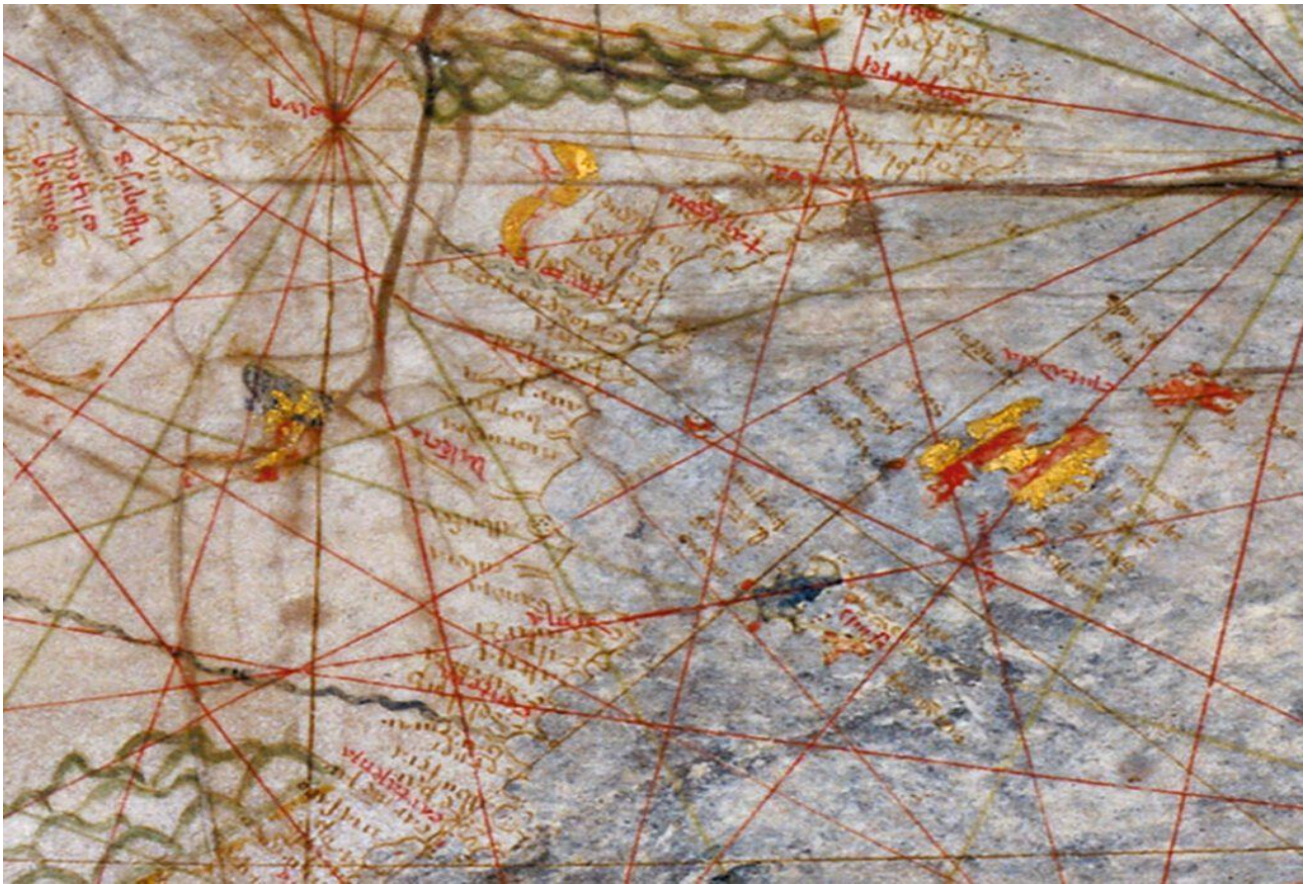
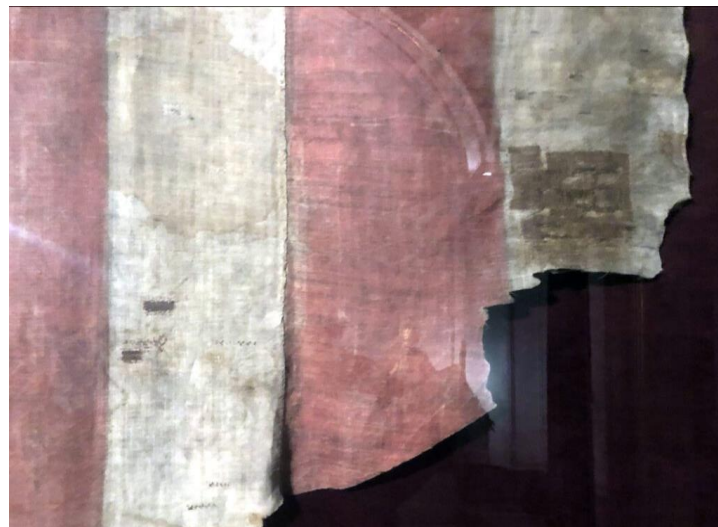

Image 5: Portolà anònim de 1410 (Biblioteca Nacional de París), a on apareix representada per primera volta la Senyera (de dos barres) en corona i blava sobre la capital del Regne de València.

Imagens 6, 7, 8: Detalls dels recosits del penó de la Conquista.

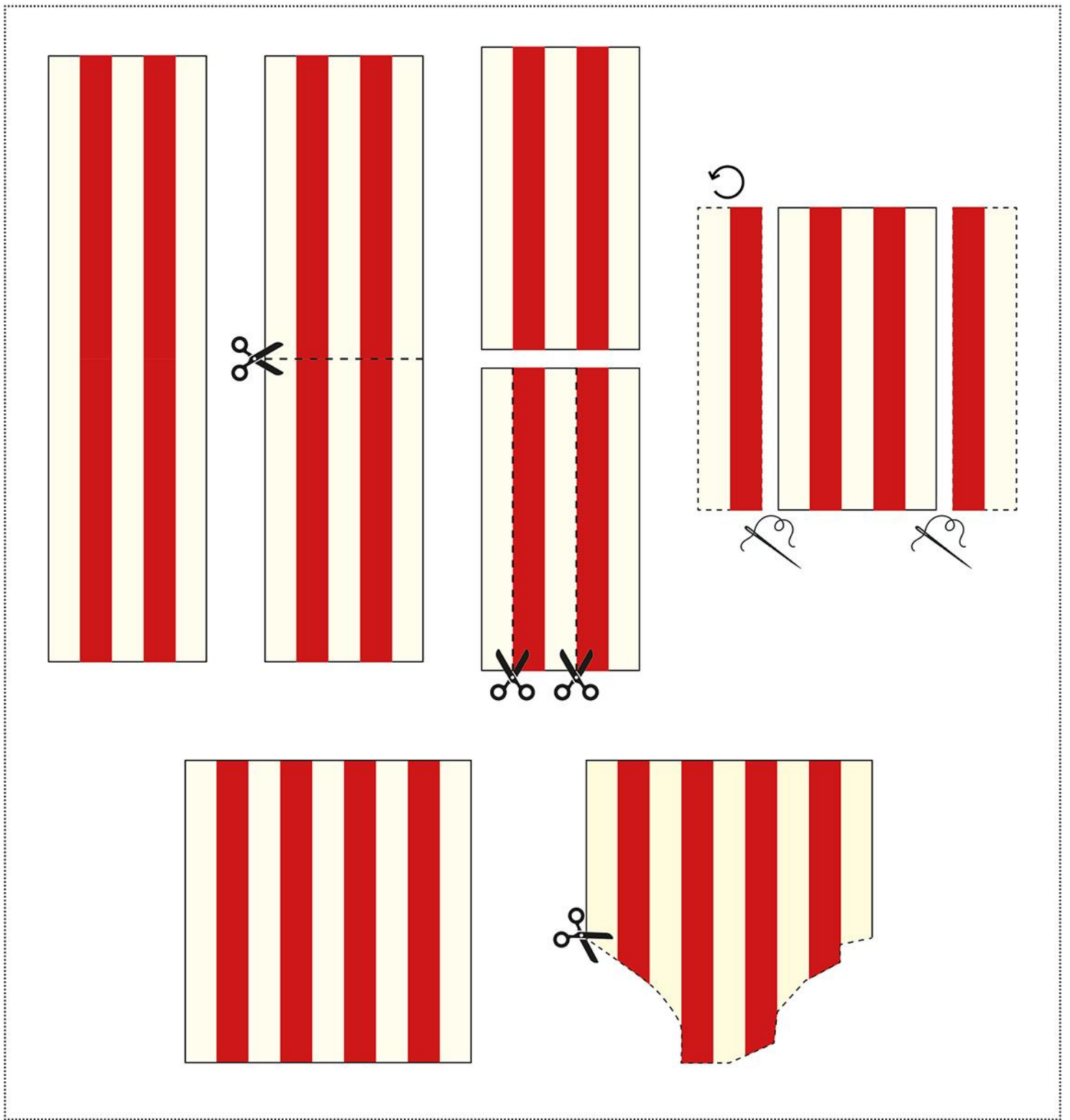

Image 9: Hipotètica confecció de l'actual penó a partir de l'original de dos barres.

CATALUNYA UNA MENTIRA DESEMMAIXQUERADA PER L'HISTÒRIA

Buscant connotacions històriques, per si existia alguna cosa rellevant per a este afany independentista, i bucejant en els papers, açò és lo que ix:

a)»Els romans ocupen Hispània en el segle II abans de Crist i l'actual Catalunya- que per llavors no existia- pertanyia junt en mijsa Hispània, a la província Tarraconensis o Citerior».

b) Els àrabs ocupen Hispània i en l'any 709 conquisten València o (Balansiya) separant-se del Califat de Còrdova. Els àrabs varen dominar València fins a 9 d'octubre de 1238 en que Jaume I instaura el Regne cristià de València.

c) Els àrabs estan en Barcelona i el restant dels comtats fins al 28 de desembre de 801 que els francs (actuals francesos) l'unixen com a «Marca Hispànica» a l'imperi carolingi i fan d'ells uns comtats fronterijos (per això són «marca» fronterija). La dominació francesa dura 450 fins al tractat de Corbeil 1258 que el Rei francès Lluís IX, cedix a Jaume I d'Aragó els comtats francesos de la part espanyola i Jaume I cedix a Lluís IX, els comtats aragonesos de la part francesa. Eixa és la síntesis de lo firmat en el document l'importància del qual radica que es va firmar 29 anys despuix de la reconquesta de Mallorca i 20 anys despuix de la del Regne de València. ¿S'entén no?

d) Catalunya mai ha segut estat ni nació, ni regne. Ni tan sols un Principat. Tampoc un comtat. Els comtats catalans varen ser 9 i el títul de Comte que ostenten els Reis aragonesos és el de Barcelona.

i). Catalunya, abans i despuix dels episodis que relata el nacionalisme catalanista com a orige de la falsa «corona catalana» o «catalano-aragonesa», mai ha tingut estructura ni física, ni política, ni tan sols per a ser tinguda com una simple regió fins que en 1521 Carles I els declara província.

f) L'actual Catalunya mai ha gojat de sobirania pròpia perquè els seus sobirans no han segut uns altres que els Reis de França, d'Aragó i d'Espanya en els últims 1,200 anys. I abans visigoda i romana. La suposta «nació catalana» sorgida- segons els nacionalistes- a principis del segle XII no és més que fruit de l'invenció. En l'últim milenari, puix, els catalans han segut francesos i espanyols. I abans de ser francesos pertanyien a l'Espanya romana i visigoda. I resumixc encara més per a millor enteniment:

El Regne de València és 900 anys Llatí i 530 anys Musulmà. D'ahí que la llengua valenciana tinga la major part de la seua base idiomàtica en el llatí dels conquistadors romans (900 anys) i una gran i rica aportació àrap (530 anys).

Els comtats catalans varen ser 900 anys llatins 84 anys musulmans i 450 francesos. Lo que nos du indefectiblement a concloure que sobre la mateixa base llatina que el restant de les llengües romançades europees, el català caria de l'aportació àrap de la que goja el valencià i, pel contrari, té durant casi cinc sigles (450 anys) l'aportació occità- provençal francesa. Esta és la raó de que en Catalunya utilisen tants tèrmins francesos tots importats del provençal fruit de la seua dependència i vassallage a la corona francesa durant eixos casi cinc sigles, mentres València ha segut una província hispanorromànica i un regne hispà-àrap, i posteriorment un Regne pertanyent a la Corona d'Aragó, les terres catalanes varen ser part d'una província hispanorromànica fins a (801), francesa (Fins a 1258) i aragonesa i espanyola des de 1258 fins a hui, mai han segut una Nació, ni han gojat de sobirania perquè no han tingut un Rei ni han segut un Regne. I entre tant visitant espere haver aclarit alguna cosa més el seu interès, ho he intentat. Salutacions.

Wifret el Vellós va ser Comte d'Urgel des de 870 fins a 898

Les Comarques

Un got de llet

Un dia, un chicon pobre que venia mercaderies de porta en porta per a pagar la seua escola, va trobar que només li quedava una simple moneda de deu cèntims, i tenia fam. Va decidir que demanaria menjar en la pròxima casa.

No obstant, els seus nervis ho varen traïcionar quan una encantadora dòna jove li va obrir la porta. En lloc de menjar va demanar un got d'aigua.

Ella va pensar que el jove apareixia famolenc aixina que li va dur un gran got de llet. Ell ho va beure espayet, i llavors li va preguntar, ¿Quànt li dec? "No em deus res," va contestar ella. "Ma mare sempre mos ha ensenyat a mai acceptar pagament per una caritat". Ell va dir "Llavors, t'ho agraiïc de tot cor."

Quan Howard Kelly es va anar de la casa, no només es va sentir físicament més forta, sino que també la seua fe en Deu i en els hòmens era més fort.

L'hi havia estat llest a rendir-se i deixar tot. Anys despuix eixa jove dòna va emmalaltir greument. Els doctors locals estaven confosos. Finalment la varen enviar a la gran ciutat, a on varen cridar a especialistes per a estudiar la seua rara malaltia.

Es va cridar al Dr. Howard Kelly per a consultar-li. Quan va sentir el nom del poble d'a on ella va vindre, una estranya llum va omplir els seus ulls. Immediatament va pujar del vestíbul de l'hospital al seu quarto. Vestit en el seu bata de doctor va entrar a vore-la. La va reconèixer en seguida. Va tornar al quarto d'observació determinat a fer lo millor per a salvar la seua vida.

Des d'eixe dia va prestar atenció especial al cas.

Despuix d'una llarga lluita, va guanyar la batalla. El Dr. Kelly va demanar a l'oficina d'administració de l'hospital que li enviaren la factura total de les despeses per a aprovar-la. Ell la va revisar i llavors va escriure alguna cosa en la vora i li va enviar la factura al quarto de la pacient. Ella temia obrir-la, perque sabia que li prendria el restant de la seua vida per a pagar totes les despeses. Finalment la va obrir, i alguna cosa va cridar la seua atenció:

En la vora de la factura va llegir estes paraules..... "Pagat per complet fa molts anys en un got de llet - (firmat) Dr. Howard Kelly".

Llàgrimes d'alegria varen inundar els seus ulls i el seu feliç cor va orar aixina:

"Gràcies Deu, per que el teu amor s'ha manifestat en les mans i els cors".

Jaime Orts i Mascarell

Acadèmic per Crevillent de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana

QUANTA VERITAT EN ESTE ESCRIT

Quan era chiquet, les classes començaven en setembre descansàvem en Semana Santa, Nadal i any Nou i l'any escolar acabaven en juny.

Hi havia alguna cosa rara també, els mestres no s'emmalaltien, no recorde que els mestres faltaren dos dies seguits.

Si el mestre et sunyia, no et convenia dir res en ta casa, perque segur et tornaven a sunyir i de pas un castic.

Ni la pluja impedia faltar a l'escola, perque era com la teua segona casa, donaven ganer d'anar (I retornar a casa empapat d'aigua de pluja era un gran plaure).

Al mestre se li respectava, era com si et sunyiren els teus propis pares.

Els patis eren divertits, ningú anava pensant en fer coses indegudes.

Els mestres prenien café en la cafeteria o en la direcció i nos cuidaven en el pati.

Era un honor dur i portar els llibres dels professor, buscar el mapamundi en la direcció o biblioteca, demanar guises o tocar el timbre.

Quan nos donaven la carpeta d'assistència de mestres per a dur-ho als salons, era un verdader honor.

Si demanàvem permís una volta per a anar al bany, teníem que tornar a la major rapidea possible. Nos tandejàvem per a borrar el pissarrós i saccar els borrarors i també era un honor aplegar primerenc.

Que divertit era jugar a la pilota, botar la corda, el cremat, a la trompa, boletes i prendre distància en la fila.

Nos ensenyaven història i geografia. Matemàtiques, llengua...

Hui molts jóvens no saben ni el significat de la paraula "bicentenari"...

No sé quàn depredre història, va passar a un segon pla, no sé quàn els mestres varen començar a emmalaltir, per a necessitar un reemplaçant i el reemplaçant atre suplent...

Des de quàn els pares colpegen als mestres o des de quàn els mateixos alumnes, trauen la seua fúria contra ells.

Quàn va ser que revisar els caps, el tall de cabell, ungles, absència de maquillage en les chiquetes, el llarc de la falda i l'estat de l'uniforme en general, va passar de ser un acte de salubritat a una discriminació.

Quàn un acte patriòtic, només va ser un dia feriat... No sé quan es va perdre l'Escola com a institució, quàn es varen perdre els valors, el respecte als mestres com ejectors d'ensenyança.

Si açò és el progrés... perdó senyors, pero si açò és progrés, que atrassats anem.

SI VARES SER D'ESTA ESCOLA.

Yo vaig viure eixa época.

¡QUE FELIÇOS ÉREM!!

Temps que solament quedaran en els nostres recorts.

Soc de la Vella Guàrdia.

Quanta veritat hi ha en estes lletres..

Bells recorts de la meua infància. I la E.G.B.

Rèquiem per l'Hospital, patrimoni de Crevillent

Dia el cronista D. Anselm Mes Espinosa en un dels seus escrits, ponderant l'importància del passat històric que “un poble sense història és com un subjecte que carix d'identitat”. Es queixava llavors D. Anselm, fa ara més de cinquanta anys, i nos queixem ara. Tal volta estem confonent lo antic en lo vell i inservible abandonant construccions antigues que mereixen millor sòrt. Som conscients d'haver naixcut en un poble que carix de monuments dignes de tal nom; potser per esta circumstància nos sentim obligats a conservar els pocs que nos queden. És el cas de l'Hospital, l'edifici civil més antic –i bonico–, pertanyent al Patrimoni de Crevillent. El que encara està en peu, va ser inaugurat en 1885, reconstruït sobre el més antic que datava de principi del segle XVIII, “gràcies a les caritatives aportacions del veïnat”. Donava gust entrar i vore el seu pati, en brocal d'aljubes en el centre, als seus costats de planta baixa i pis, sales a on curaven meges, i habitacions per a malalts pobres. Ya en l'any 1942 una part de l'edifici es va destinar per a albergar l'Asil atés per les Germanes Carmelites. Hui, dona pena vore les destrosses causades per actes vandàlics, favorits per l'absència de vigilància. Ara, este emblemàtic immoble volen reduir-ho a enrunes en l'excusa, nos diuen, de que està en ruïnes.

¿Quí pot entendre que sobre este edifici, pertanyent al Patrimoni del Poble, descuidaren la seua conservació els diferents Ajuntaments des de fa cinquanta anys en que va deixar d'albergar malalts i asilats?

La resposta, poc comprensible, és senzilla: ignoraven que formava part del Patrimoni. No obstant, l'Ajuntament de la República sí va deixar constància en les actes municipals de l'any 1933 de la llista de propietats del Municipi. En la de setembre diu: “Edifici situat en carrer Solars, sense número de policia compost de planta baixa i pis alt, destinat a Hospital i Escola, confrontants (...). Dit edifici figura inscrit a nom de l'Ajuntament i té una superfície de 738 metros quadrats”. (Transcrita per J. Sempere Pastor, ”Municipi de Crevillent p.130).

El poc interès dels nostres regidors per la Cultura Històrica va motivar que el nostre Ajuntament, en una vanaglòria de generositat, subvencionara en l'any 2002 l'instal·lació del gas natural en el nou “Asil la Puríssima” per un import de 96.000 euros. “A canvi i en reciprocitat se cedix a l'Ajuntament l'edifici antic”.

Ací es comet un greu error: el citat edifici no era de l'Asil, era propietat del Municipi destinat a Hospital, el manteniment del qual ho costejaven l'Ajuntament i generoses aportacions del veïnat. No és possible entendre que un Ajuntament compre un ben que és de la seua propietat. Cree, -açò venia de llunt- que els nostres regidors a pesar de tota la seua bona voluntat i honradea, varen cometre esta equivocació per estar mal informats.

Per Salvador Puig Fuentes

La Rambla

Des de que es varen fer les primeres cases a l'atre costat, allà per l'any 1753, varen quedar aïllades del restant de la població per este caixer d'aigües pluvials, que es feya molt perillós quan venien grans remugades, que arrastraven tot al seu pas, en greus pèrdues materials i, a voltes, humanes. Açò va ser aixina durant sigles fins que en la década dels anys 70, del passat sigle, sent alcalde D. Cayetano Belso, es va canalisar des de la part més alta fins a la més baixa, per baix del poble, i encara que no varen faltar agorers que dien que era insuficient, esta gran obra d'infraestructura, ha segut la

solució a tan gran problema.

La culminació de l'aprofitament d'este espai ha segut la seua urbanisació, per la que gogem d'una gran passejada, parcs infantils i vàries fonts, com la de la plaça de la Comunitat Valenciana, que evoca un barco, en la popa, proa, ulls de bou i el pal major que forma el sortidor. El viaducte del carrer Sant Sebastià descansa sobre huit punts en cada extrem i estos, a la seua volta, en dos arcs de mig punt invertit que forma la part inferior d'un barco (la quilla), que en el cablejat de l'interior ho fa vibrant.

Esta recent segona part s'ha construït en l'alcalde actual, D. César Augusto Asencio Adsuar, en projecte de D. Alfredo Aguilera, arquitecte municipal.

Llunt queden els temps en que els carrers eren de terra i no estaven pavimentades, i quan plovia s'omplien de regates i solsides fent difícil el trànsit i calia retirar l'acumulació d'arrastres quan deixava de ploure. L'urbanisació de la Rambla, juntament en la Casa de la Cultura, són la senya d'identitat de Crevillent.

Per. Luis Ramón Sánchez Pérez

La Taifa de Dénia

La Taifa de Dénia o Regne de Dénia va ser una taifa andalusí coneguda com Daniyya. Va aparèixer en l'any 1010, després de la fragmentació del Califat de Còrdova, lo que provoca un desplaçament humà i cultural del sud peninsular cap a l'est. A partir de llavors, va començar l'esplendor de Dénia i ja cap a l'any 1011, Mudjàhid, també conegut com Muyaid, Mugeid, Musset, es proclama emir de Dénia. En 1015 prepara una expedició de conquesta de les Illes Balears, que seran seues a l'any següent. En el 1016, prepara una altra expedició de conquesta de l'illa de Cerdenya que finalisaria en un gran fracàs. Esta sèrie de conquestes i expedicions, presupon l'existència d'un port capaç d'acollir la flota de Mudjàhid i de defensar-la tant d'atacs com de temporals, era una ciutat en bones defenses i nombroses reformes. Però en Dénia hi havia una sèrie de fortificacions que se sap que eren musulmanes. N'hi ha dubtes de que la ciutat romana de Dianium comprenia tota l'actual població, l'arraval de la mar i la gran extensió de terreny que hi havia entre el port i la ciutat.

Si el castell no estava habitat com en èpoques anteriors, n'hi ha dubte de que estiguessen habitades les seues faltes. Encara hui en dia es veu dins de la mar una torre a l'extrem nord de l'arraval, des de la qual seguien les muralles per la vora de la mar fins a uns 120 metres abans d'aplegar a la primera torre que formava cantó en la muralla derruïda, coneguda com el Fortí. Deixant espai, seguien els murs i torres per la vora de la mar en una extensió de 500 metres fins a la torre d'En Carròs. Després d'un espai de 30 metres continuava en la mateixa direcció dita muralla, però sense torre alguna, recorrent un espai de 370 metres. Una sèrie de portes permetien el pas per mig del conjunt amurallat. El seu nombre solia coincidir en l'importància de la ciutat. Autènticament musulmanes podem localitzar-ne tres, però hi ha altres, sis o set, de classificació incerta, però per la seua funció les podem incloure en dos grups: les d'accés a la ciutat i les de comunicació entre els arravals.

De les primeres, totes desaparegudes, hi ha que senyalar la porta d'Ondara dita també de la Creu, de Terra o d'Oliva, la de la Ràpita i una o dos més dubtoses, cara a l'hort de Morand. Les de comunicació entre els arravals eren les més nombroses, destaquen: l'accés principal a l'Albacar, hui la porta del castell, la dels Reis o del Socors que tenen un origen musulmà i les de la Torre del Mig, les millors conservades i joyes de l'art àrap i que hui estan tristament oblidades.